



## Advies nr 03/2012 van 18 januari 2012

**Betreft:** voorontwerp van ordonnantie betreffende de promotie van de gezondheid bij de sportbeoefening, het dopingverbod en de preventie ervan (CO-A-2011-043)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van de leidend ambtenaar van de Directie Welzijnzorg van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad (hierna "de aanvrager") ontvangen op 29/11/2011;

Gelet op het verslag van Dhr. Y. Roger;

Brengt op 18 januari 2012 het volgend advies uit:

## I. CONTEXT EN VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. Bij de ordonnantie van 19 juli 2007 *betreffende de promotie van de gezondheid bij de sportbeoefening, het dopingverbod en de preventie ervan* is het beleid inzake dopingbestrijding van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ontstaan.
2. Aangezien de dopingproblematiek voortdurend evolueert, beantwoordt voornoemde ordonnantie aldus de aanvrager niet meer aan de huidige verwachtingen. Zo dient rekening te worden gehouden met de nieuwe versie van de WADA-Code die op 1 januari 2009 in werking is getreden. Er zijn in dit domein recent ook nieuwe afspraken gemaakt tussen de deelstaten (cf. advies van de Commissie nr. 24/2011 over het samenwerkingsakkoord betreffende de dopingpreventie en- bestrijding in de sport).
3. Het aan de Commissie voorgelegde voorontwerp *van ordonnantie betreffende de promotie van de gezondheid bij de sportbeoefening, het dopingverbod en de preventie ervan* (hierna "het voorontwerp") dient dan ook binnen voornoemde context te worden gekaderd<sup>1</sup>.
4. De Commissie stelt vast dat het voorontwerp geïnspireerd is op het voorontwerp van decreet van de Franse Gemeenschap *betreffende dopingbestrijding* waarop de Commissie op 24 februari 2010 advies verleende (advies nr. 08/2010) en op het voorontwerp van Vlaams decreet *betreffende de preventie en bestrijding van doping in de sport* waarop de Commissie op 28 september 2011 advies verleende (advies nr. 21/2011). In de memorie van toelichting bij het voorontwerp (p. 5) wordt ook aangegeven dat er zoveel mogelijk rekening is gehouden met de adviezen van de Commissie die in dit domein reeds werden uitgevaardigd<sup>2</sup>.
5. Uit het voorontwerp en de Memorie kan worden afgeleid dat er verwerkingen van persoonsgegevens zullen plaatsvinden op diverse niveaus: op het niveau van het Wereldantidopingagentschap (hierna "WADA"), van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (hierna "het Verenigd College") en haar administratie, van Sportverenigingen, van Controle-artsen en van laboratoria. De verwerkingen betreffen hoofdzakelijk de volgende gegevens van sporters:

---

<sup>1</sup> Volledigheidshalve dient te worden vermeld dat het voorontwerp ook een aantal artikels bevat die specifiek verband houden met risicovolle gevechtssporten.

<sup>2</sup> Naast de drie reeds geciteerde adviezen, heeft de Commissie in dit domein ook nog de volgende adviezen uitgebracht: nrs. 21/2003, 19/2005, 12/2008 en 22/2011.

- gezondheidsgegevens om aan te tonen dat sommige sporters uit therapeutische noodzaak producten kunnen gebruiken die in principe verboden zijn;
  - verblijfsgegevens (hierna "whereabouts");
  - informatie en bewijzen afkomstig uit de controles die uitgevoerd werden in het raam van de dopingbestrijding;
  - voorlopige schorsingen en disciplinaire sancties.
6. De Commissie zal hierna nagaan in hoeverre al deze bepalingen conform zijn met de grondbeginselen van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer in het kader van de WVP of van andere wetten of decreten die bepalingen bevatten inzake privacy-bescherming.

## II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

### A. Relatie tussen de internationale regelgeving inzake dopingbestrijding en de WVP

7. In het voorontwerp en in de memorie van toelichting bij het voorontwerp<sup>3</sup> (hierna "de memorie") wordt meermaals verwezen naar de wereldantidopingcode<sup>4</sup>. De Commissie vestigt er de aandacht op dat de Groep 29 in haar advies 4/2009 van 6 april 2009 fundamentele kritiek geuit heeft op deze Code. Bovendien is de Commissie er (net als de Groep 29) steeds van uit gegaan dat de Code en de Standaarden die in uitvoering van deze Code werden uitgevaardigd, slechts *minimum*normen waren die geen afbreuk konden doen aan de (gebeurlijk strengere) nationaal geldende privacyregelgeving<sup>5</sup>.
8. In artikel 12 van het voorontwerp wordt wel naar de WVP verwezen, maar er worden geen algemene regels vastgelegd omtrent de relatie tussen de WVP en de Code. De Commissie herhaalt in dit verband dat de waarborgen die de WVP voorziet hoe dan ook moeten gegarandeerd worden, ongeacht wat de Code en de Standaarden ter zake voorschrijven. Krachtens artikel 22 van de Grondwet heeft eenieder immers recht op eerbiediging van zijn privé-leven, behalve in de gevallen en onder de voorwaarden door *de wet*<sup>6</sup> bepaald.

---

<sup>3</sup> Memorie p. 7, 9, 19, 24, 27.

<sup>4</sup> De Wereldantidopingcode, op 5 maart 2003 in Kopenhagen aangenomen door het WADA en gevoegd bij appendix 1 van de UNESCO-Conventie en de latere wijzigingen ervan.

<sup>5</sup> Cf. adviezen nrs. 12/2008, 30/2009 en 21/2011.

<sup>6</sup> De Code en de Standaarden zijn evident geen wetten.

## B. De toelaatbaarheid van de verwerking van gezondheidsgegevens en van gerechtelijke gegevens

9. In haar advies nr. 08/2010<sup>7</sup> heeft de Commissie er reeds op gewezen dat informatie en bewijzen afkomstig uit de controles die uitgevoerd werden in het raam van de dopingbestrijding, zowel gezondheids –als gerechtelijke gegevens bevatten in de zin van de artikelen 7 en 8 WVP.
10. Daarnaast handelt artikel 10 van het voorontwerp over situaties waarin sporters toestemming kunnen krijgen om verboden producten te gebruiken, wanneer hiertoe een therapeutische noodzaak bestaat. Logischerwijze zullen in dergelijke gevallen eveneens persoonsgegevens betreffende de gezondheid worden verwerkt.
11. De verwerking van gezondheidsgegevens is echter in principe verboden (artikel 7, § 1, WVP), behalve in de gevallen die in artikel 7, § 2, WVP, zijn opgesomd. Eén van die uitzonderingsgevallen betreft bijvoorbeeld de situatie waarin de verwerking verplicht is gesteld door een wet, decreet of ordonnantie om redenen van zwaarwegend algemeen belang. De Commissie adviseert om in het voorontwerp het algemeen belang te vermelden om de verwerking van medische gegevens in deze context te rechtvaardigen. Hetzelfde geldt voor de verwerking van gerechtelijke gegevens.
12. Tot slot stelt de Commissie vast dat in artikel 26, § 8, van het voorontwerp wordt aangegeven dat de verwerking van gezondheidsgegevens van sporters onder de verantwoordelijkheid van een "gezondheidswerker" zal gebeuren. Zij verzoekt wel om in deze dezelfde terminologie te gebruiken als in artikel 7, § 4, WVP ("beroepsbeoefenaar in de gezondheidszorg").

## C. De essentiële elementen van de gegevensverwerkingen dienen in het voorontwerp te worden opgenomen

13. Hoewel de Commissie in beginsel geen bezwaren heeft tegen de hoger geschetste verwerkingen van persoonsgegevens op de diverse niveaus (cf. randnummer 5), is zij van oordeel dat er in het voorontwerp vrij weinig aandacht wordt aan besteed. Zij is er zich van bewust dat niet alle details van de gegevensverwerkingen in het voorontwerp kunnen geregeld worden. Eén en ander kan nadien in uitvoeringsbesluiten verder worden

---

<sup>7</sup> Randnummers 11 t.e.m. 18 van advies nr. 08/2010 van 24 februari 2010.

uitgewerkt. In haar adviezen heeft de Commissie echter vaak geadviseerd om de volgende essentiële elementen bij wet (*in casu* bij ordonnantie) te verankeren:

- a. de verantwoordelijke voor de verwerking;
- b. het doel van de verwerking;
- c. de categorieën van gegevens die zullen verwerkt worden;
- d. de bewaartermijn.

14. In onderhavig geval is het echter niet duidelijk waar de toestemming tot het gebruik van verboden producten uit therapeutische noodzaak zal geregistreerd worden en hoe lang de gegevens zullen bewaard worden. Zal hiervoor gebruik worden gemaakt van het ADAMS-systeem (cf. infra randnummers 25 t.e.m. 27)?

15. Voor wat betreft de informatie en bewijzen afkomstig uit de controles die uitgevoerd werden in het raam van de dopingbestrijding, blijft het voorontwerp vaag over de bewaartermijn<sup>8</sup>. Ook voor de whereabouts wordt geen bewaartermijn vastgelegd.

16. Het voorontwerp wijst ook voor geen enkele verwerking van persoonsgegevens expliciet<sup>9</sup> de "verantwoordelijke voor de verwerking" aan. Artikel 1, § 4, tweede lid, WVP schrijft dit nochtans voor.

17. De Commissie adviseert om voornoemde hiaten weg te werken. Zij nodigt de aanvrager uit om bij deze oefening onder meer rekening te houden met de opmerkingen die zij in haar advies nr. 22/2011 maakte<sup>10</sup>.

Verder gaat zij er van uit dat er in deze context in de toekomst nog uitvoeringsbesluiten zullen uitgevaardigd worden en zij verzoekt om daarover – voor zover deze besluiten een invloed hebben op de persoonlijke levenssfeer – eveneens geconsulteerd te worden.

#### D. Aandacht voor het proportionaliteitsbeginsel

18. In het voorontwerp worden elitesporters opgedeeld in een viertal categorieën. Hierdoor zal een kleinere groep van elitesporters (categorie A) aan de strengste regeling inzake

---

<sup>8</sup> Er wordt in artikel 29 van het voorontwerp wel voorzien in een "verjaringstermijn" van 8 jaar maar dit is evident niet hetzelfde als een "bewaartermijn" in de zin van artikel 4, § 1, 5°, WVP.

<sup>9</sup> In sommige gevallen kan het wel worden afgeleid uit de context wie de verantwoordelijke is (bv: wellicht is de administratie de verantwoordelijke voor de verwerking van het bestand waarin alle processen-verbaal worden verzameld (artikel 17, § 3, van het ontwerp)), maar dit wordt niet uitdrukkelijk vermeld.

<sup>10</sup> Zo gaf de Commissie daar bijvoorbeeld haar mening over de door de Franse gemeenschap voorgestelde bewaartermijnen van persoonsgegevens van sporters (cf. randnummers 39 t.e.m. 43 van advies nr. 22/2010).

*whereabouts* onderworpen worden (met name indienen van een dagelijks tijdsschema)<sup>11</sup> dan vandaag het geval is.

19. De Commissie staat – in het licht van het proportionaliteitsbeginsel – positief ten aanzien van deze nieuwe benadering. Zij merkt enkel op dat het voorontwerp ook een bepaling bevat die stelt dat elke elitesporter van de categorieën B, C en D “*van wie de prestaties er plots en opmerkelijk op vooruitgaan, of tegen wie ernstige aanwijzingen van een dopingpraktijk bestaan*”<sup>42</sup> ertoe kan verplichten om zijn *whereabouts* door te geven zoals een sporter van categorie A dit moet doen. Het is aangewezen om deze regel strikt te interpreteren (de memorie zou hier de nadruk kunnen op leggen), om te vermijden dat hij op een disproportionele manier zou worden toegepast.

#### E. Informatieplicht

20. Artikel 11, 4<sup>o</sup> van het voorontwerp voorziet dat het Verenigd College de sporters dient te informeren over allerhande thema’s. De Commissie verzoekt om in deze context ook de informatieplicht te vermelden die door de WVP wordt opgelegd. Sporters dienen immers op de hoogte gebracht te worden over de manier waarop bijvoorbeeld hun “*whereabouts*” en gegevens die in het kader van controles worden opgevraagd, zullen verwerkt worden.
21. De Commissie merkt op dat in onderhavige context vaak medische (artikel 7 WVP) en gerechtelijke gegevens (artikel 8 WVP) zullen verwerkt worden (cf. supra randnummer 9). Dit impliceert onder meer dat niet alleen aan de algemene informatieplicht in de zin van artikel 9 WVP moet worden voldaan, maar ook aan de artikelen 25, 4<sup>o</sup><sup>13</sup> en 26<sup>14</sup> van het koninklijk besluit van 13 februari 2001<sup>15</sup>.

---

<sup>11</sup> Elitesporters van categorie B zijn bijvoorbeeld enkel nog verplicht om het uur en de locatie van alle competities en trainingen door te geven, alsook hun verblijfplaats voor de dagen zonder competitie of training.

Voor wat categorie C betreft, is de ploegverantwoordelijke verplicht om alle ploegactiviteiten door te geven, waaronder wedstrijden en trainingen, alsook de geactualiseerde spelerslijst, met vermelding van de identiteitsgegevens en de gewoonlijke verblijfplaats van de spelers.

Categorie D bevat de elitesporters die geen verblijfsgegevens dienen door te geven.

<sup>12</sup> Artikel 26, §6 van het voorontwerp.

<sup>13</sup> “*Bij de verwerking van persoonsgegevens bedoeld in de artikelen 6 tot 8 van de wet moet de verantwoordelijke voor de verwerking bovendien de volgende maatregelen nemen: (...)*

*4<sup>o</sup> hij moet in de kennisgeving die krachtens artikel 9 van de wet aan de betrokken persoon moet worden gedaan of in de aangifte bedoeld in artikel 17, § 1, van de wet melding maken van de wet of verordening op grond waarvan de verwerking van persoonsgegevens bedoeld in de artikelen 6 tot 8 van de wet is toegestaan.*”

<sup>14</sup> “*Indien de verwerking van persoonsgegevens bedoeld in de artikelen 6 en 7 van de wet uitsluitend is toegestaan op grond van deschriftelijke toestemming van de betrokken persoon, moet de verantwoordelijke voor de verwerking hem, naast de gegevens overeenkomstig artikel 9 van de wet, vooraf de redenen van die verwerking mededelen, alsmede de lijst van de categorieën van personen die toegang hebben tot de persoonsgegevens.*”

<sup>15</sup> Koninklijk besluit ter uitvoering van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

22. Tot slot dient in deze context te worden gewezen op artikel 26 van het voorontwerp, dat de volgende passage bevat: "*elitesporters van categorie A hebben alle rechten en plichten op het vlak van verblijfsgegevens, vermeld in de Internationale Standaard voor dopingtests*". Met deze "standaard" wordt het document bedoeld dat door het WADA ter ondersteuning van de Code werd opgesteld en dat ertoe strekt de verschillende technische en operationele onderdelen van de bepalingen van de Code te harmoniseren. Gelet op de complexiteit van al deze regels, is het voor de sporter moeilijk om zijn exacte rechten en plichten te kennen. Het strekt dan ook sterk tot aanbeveling dat er initiatieven worden genomen om de sporter hierover ter dege te informeren en/of op te leiden. In het licht van de artikelen 4 en 11, 4°, van het voorontwerp, lijkt dit in de eerste plaats de taak van het Verenigd College.

#### F. Gegevensuitwisselingen die aan een machtiging zijn onderworpen

23. Uit het voorontwerp blijkt dat meerdere (elektronische) mededelingen van persoonsgegevens zullen plaatsvinden. Voor bepaalde mededelingen bestaat er echter een verplichting om een voorafgaande machtiging te bekomen bij één of meerdere sectorale comités die in de schoot van de Commissie zijn opgericht. De aanvrager lijkt hier niet van op de hoogte te zijn.
24. De Commissie is van oordeel dat het niet noodzakelijk is om in het voorontwerp of in de memorie te vermelden welke gegevensstromen moeten gemachtigd worden en door welke instelling. Ze wenst enkel te onderlijnen dat de regels inzake machtigingen<sup>16</sup> hoe dan ook moeten gerespecteerd worden op het ogenblik dat de verschillende stromen geoperationaliseerd zullen worden.

#### G. Databank ADAMS

25. In artikel 26 van het voorontwerp wordt gestipuleerd dat voor het beheer van de *whereabouts* gebruik zal gemaakt worden van het ADAMS-systeem. Dit systeem is gevestigd in een zogenaamd 'derde land', namelijk in Montréal (Canada), en de wet van Québec is erop van toepassing. De vraag rijst of het wel voldoende waarborgen biedt voor een passend beschermingsniveau in de zin van artikel 25, lid 2, van de Richtlijn 95/46/EG van

---

<sup>16</sup> De wet richt binnen de Commissie sectorale comités op die bevoegd zijn om aanvragen met betrekking tot de verwerking of de mededeling van gegevens waarvoor bijzondere wetgevingen gelden te onderzoeken en er uitspraak over te doen binnen de door de wet vastgestelde perken. Daarbij is de afdeling gezondheid van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid bevoegd voor het verlenen van een principiële machtiging met betrekking tot elke mededeling van persoonsgegevens die de gezondheid betreffen in de zin van artikel 7 van de WVP (cf. artikel 42, § 2, 3° van de wet van 13 december 2006 houdende diverse bepalingen betreffende gezondheid (zoals gewijzigd door de artikel 70, 3°, van de wet van 1 maart 2007 houdende diverse bepalingen (III)), in werking getreden met het Koninklijk besluit van 7 oktober 2009 waarbij de datum en de nadere regels van inwerkingtreding van artikel 70, 3°, van de wet van 1 maart 2007 houdende diverse bepalingen (III) worden vastgesteld.

het Europees Parlement en de Raad van 24 oktober 1995 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens* (zie eveneens de artikelen 21 en 22 van de WVP). Het passend karakter van het door dit derde land geboden beschermingsniveau wordt op dit moment nog onderzocht door de Europese autoriteiten.

26. De Commissie merkt op dat het feit dat voornoemd "passend beschermingsniveau" nog niet werd erkend door de Europese autoriteiten, niet impliceert dat er vandaag in Québec geen adequate bescherming van persoonsgegevens zou gegarandeerd zijn. De gegevensbeschermingswet van Québec lijkt heel sterk op die van Canada en laatstgenoemde werd door de Europese Unie erkend als zijnde een land met een adequaat beschermingsniveau. Zij heeft ook geen signalen gekregen vanuit de bevoegde Canadese autoriteit dat het ADAMS-systeem problematisch is op het vlak van de bescherming van persoonsgegevens. Mochten er in de toekomst knelpunten opduiken, dan beschikt de Commissie ook over de mogelijkheid om daaromtrent een samenwerking met haar bevoegde Canadese evenknie op het getouw te zetten.
27. Verder betreft het hier hoe dan ook een kwestie die niet exclusief onder de autonome beslissingsbevoegdheid van de adviesaanvrager valt en hem dus niet integraal kan worden aangerekend.

## **OM DEZE REDENEN,**

Brengt de Commissie een gunstig advies uit over het voorontwerp van ordonnantie *betreffende de promotie van de gezondheid bij de sportbeoefening, het dopingverbod en de preventie ervan*, mits rekening wordt gehouden met haar opmerkingen (cf. in het bijzonder randnummers 8, 11-12, 14-17, 19, 20-22 en 24).

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere